

Τόποι μύθοι και άθλοι του Ηρακλή

Ένα πρότυπο οικοτουριστικό πρόγραμμα
για την ενδοχώρα της Πελοποννήσου



Η πρόταση αναφέρεται στο γεωγραφικό άξονα από

ΜΥΚΗΝΕΣ-ΛΕΡΝΑ



ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΜΟΝΩΝ ΠΕΡΙΤΕΙΩΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ - 2^ο ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ"





2



Η πρόταση αναφέρεται στο γεωγραφικό άξονα από:

ΜΥΚΗΝΕΣ - ΛΕΡΝΑ - ΝΕΜΕΑ - ΣΤΥΜΦΑΛΙΑ - ΦΕΝΕΟΣ - ΚΛΕΙΤΟΡΑΣ - ΑΡΧΑΙΑ ΨΩΦΙΔΑ - ΦΟΛΟΗ - ΗΛΙΔΑ - ΟΛΥΜΠΙΑ, περιοχές που συνδέονται μεταξύ τους σε μια νοητή διαδρομή στην ενδοχώρα της Πελοποννήσου, όπου ο Ηρακλής σύμφωνα με τη μυθολογία πραγματοποίησε σχεδόν τους μισούς από τους άθλους του.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η περιβαλλοντική οργάνωση "**Ερύμανθος**", που δραστηριοποιείται στην ομώνυμη ορεινή περιοχή των νομών Αχαΐας, Ηλείας, και Αρκαδίας, που λειτουργεί και ως **δίκτυο πολιτιστικών συλλόγων** της περιοχής και καλλιεργεί συστηματικά την τελευταία πενταετία πρωτοβουλίες πολιτών με περιβαλλοντική ευαισθησία με στόχο το πέρασμα από τη συντηρητική στη δημιουργική οικολογία με υποβολή και υλοποίηση επιχειρηματικών σχεδίων οικοανάπτυξης.

Το όραμα αναφέρεται ειδικότερα στην ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού - οικότουρισμού - αγροτουρισμού με θεματικά πεδία τα "οικοπάρκα", πρότυπος οικισμούς, οικοδιαδρομές, περιηγήσεις με πολιτιστικό περιεχόμενο, οργάνωση της παραγωγής τοπικών βιολογικών προϊόντων με υψηλή προστιθέμενη αξία.

Κι αυτό το όραμα επιτυγχάνεται μόνον με την ανάπτυξη της πράσινης και πολιτιστικής επιχειρηματικότητας. Σε ένα τομέα που η Πελοπόννησος έχει μοναδικά συγκριτικά πλεονεκτήματα ν' αξιοποιήσει. Ειδικότερα σημαντικές δυνατότητες οικονομικής ανάπτυξης συναντάει σήμερα στην ορεινή ενδοχώρα της Πελοποννήσου όπου παρουσιάζεται αντίθεση, από τη μια μεριά μείωση του πληθυσμού και από την άλλη πλούσια φυσικά μορφολογικά στοιχεία και λείψανα αρχαίων πόλεων.

Μια τέτοια σειρά πόλεων με θεματικό περιεχόμενο είναι οι τόποι όπου ο Ηρακλής κατά τη μυθολογία πραγματοποίησε σχεδόν τους μισούς άθλους του. Λέρνα, Νεμέα, Στυμφαλία, Κλειτόρας, Ερύμανθος (Ψωφίδα), Φολόη, Ήλιδα. Αυτές οι περιοχές βρίσκονται σε μια νοητή γραμμή που ξεκινάει από την Αργολίδα (Μυκήνες) και καταλήγει στην Αρχαία Ολυμπία.

Σ' αυτό τον άξονα σκεφτήκαμε μια μεγάλη θεματική διαδρομή στα χνάρια των μύθων και των άθλων του Ηρακλή - μια διαδρομή με μεγάλη παραγωγή αναγνωσιμότητα αυτών των μύθων, σε βαθμό τέτοιο που μπορούν ν' αποτελέσουν μια εξαιρετική θεματική εναλλακτικού τουρισμού (οικολογικού, πολιτιστικού) και να προσελκύσουν επισκέπτες από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Ένα πρότυπο πάνω σ' αυτή την ιδέα είναι το πάρκο "Αστερίξ" στην Γαλλία, το πάρκο των Βίκινγκς στη Δανία, τα οποία δείχνουν πώς μπορούν να λειτουργήσουν τέτοιες αναπτυξιακές πρωτοβουλίες και να προκύψουν και κάποιες άλλες ιδέες εφαρμογής της πρότασης.

Αυτές οι πρωτοβουλίες έχουν αποδειχθεί όχι μόνο βιώσιμες, αλλά και πολύ κερδοφόρες επιχειρήσεις, έχοντας ένα δίκτυο συνεργαζόμενων επιχειρήσεων, που προσφέρουν υπηρεσίες φιλοξενίας, εστίασης, υποδοχής, ξενάγησης στα πάρκα. Η επιτυχία των παραπάνω πρωτοβουλιών βασίστηκε κατά τη γνώμη μας στο ήδη έτοιμο concept που περιλάμβανε την αναγνωσιμότητα σε ευρύ κύκλο, διεθνώς, Ακριβώς, γι' αυτό είναι εγγυημένη η επιτυχία του πάρκου του Ηρακλή, καθώς εκμεταλλευόμαστε την ήδη υπάρχουσα αναγνωσιμότητα του μύθου, την αποδοχή του σε μεγάλο κύκλο ατόμων που μπορεί να είναι το κοινό - στόχος του προϊόντος του τουριστικού πόρου του Ηρακλή, παιδιά και νέοι.

Ο Μύθος και οι Άθλοι

Ο **Ηρακλής** είναι ο ήρωας της ελληνικής μυθολογίας που έγινε παγκόσμια γνωστός για την παλικάριά και τη ρώμη του, που τον βοήθησαν να πετύχει σημαντικούς, αλλά συνάμα και απίστευτους άθλους. Ο ήρωας και τα κατορθώματά του συνδέονται κατεξοχήν με τους τόπους όπου αναπτύχθηκε ο μυκηναϊκός πολιτισμός, που θεωρείται ως ο πρώτος ελληνικός πολιτισμός.

Ονομάστηκε Ηρακλής, δηλαδή αυτός που θα αποκτήσει κλέος (δόξα) εξαιτίας της Ήρας. Παρόλο που καταγόταν από έναν άλλο σημαντικό μυθικό ήρωα, το βασιλιά της Αργολίδας, τον Περσέα, γεννήθηκε στη Θήβα, όπου και πέρασε τα πρώτα χρόνια της ζωής του. Στη Θήβα κατέφυγαν η μητέρα του **Αλκμήνη** και ο σύζυγός της Αμφιτρύωνας, για να καθαρθεί ο τελευταίος από το μίσμα της κατά λάθος δολοφονίας του πεθερού του **Ηλεκτρώνα**, γιου του Περσέα και βασιλιά των Μυκηνών. Στη διάρκεια



μιας απουσίας του Αμφιτρύωνα από τη Θήβα σε εκστρατεία, ο Δίας θάμπωμένος από την ομορφιά της Αλκμήνης αποφάσισε να την πλανέψει. Πήρε λοιπόν τη μορφή του Αμφιτρύωνα και προσποιήθηκε ότι γύρισε νικητής από την εκστρατεία.

Ο σοφιστής Πρόδικος από την Κέα είχε επινοήσει και αφηγούνταν μια ιστορία που αφορούσε τα εφηβικά χρόνια του Ηρακλή. Ο ήρωας καθόταν σ' ένα σταυροδρόμι, όταν τον πλησίασαν δυο γυναίκες.

Η μια με φανταχτερά ρούχα και προκλητική, του υποσχέθηκε ένα δρόμο ίσιο και ευκολοδιάβατο, στον οποίο θα τον συνόδευε πάντοτε η ανεμελιά και η διασκέδαση, ο εύκολος πλουτισμός και όλες οι χαρές της ζωής. Αυτήν, κατά τα λεγόμενά της, οι φίλοι της τη φώναζαν "Ευδαιμονία" και οι εχθροί της "Κακία".

Η άλλη, λευκοντυμένη και σεμνή, του υποσχέθηκε τον κακοτράχαλο δρόμο, γεμάτο εμπόδια και ανηφοριές αλλά και χαρές της ζωής κατακτημένες με κόπους και θυσίες μέσα από την προσφορά στο συνάνθρωπο, την αδιάκοπη εργασία και τη διαβίωση με βάση το γερό σώμα που υπηρετεί το πνεύμα.

Τη γυναίκα αυτή την έλεγαν "Αρετή". Ο μυθικός ήρωας προτίμησε το δύσκολο δρόμο της Αρετής από τον εύκολο της Κακίας.

Οι γνωστοί Άθλοι του Ηρακλή, οι οποίοι χαρακτηρίζονται για την αναγνωρισιμότητά τους διεθνώς είναι δώδεκα.

Το λιοντάρι της Νεμέας, Οι Στυμφαλίδες Όρνιθες, Η Λερναία Ύδρα, Ο Κόπρος του Αυγεία, Ο Ερυμάνθειος Κάπρος, Το Ελάφι της Αρτεμίδος, ο Ταύρος της Κρήτης, Τα Άλογα του Διομήδη, Η Ζώνη της Ιππολύτης, Τα Βόδια του Γηρούνη, Τα Μήλα των Εσπερίδων και ο Κέρβερος.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΕΜΠΛΟΚΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Με βάση αυτό το πλαίσιο της πρότασης έχει εξασφαλιστεί η διαδημοτική, περιφερειακή συνεργασία με Δήμους, συλλόγους, μη κυβερνητικές οργανώσεις και ιδιώτες να συνεργαστούν για να δημιουργήσουν από κοινού ένα ξεχωριστό τουριστικό πόρο, προστιθέμενη αξία στην περιοχή και τοπική απασχόληση.

Το δίκτυο των Μ.Κ.Ο. που εμπλέκεται σ'αυτή την πρόταση καλλιεργεί την ιδέα τα τρία τελευταία χρόνια προτείνοντας θεματικά πάρκα, οικοχωριά-κατασκηνώσεις και εν γένει χώρους εμπνευσμένους από το μύθο σε κάθε προαναφερόμενη περιοχή από τους άθλους και μύθους του Ηρακλή, αλλά και άλλες δράσεις εξυπηρέτησης για τον περιηγητικό τουρισμό, καθώς και την ανάδειξη προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας και έχει κερδίσει σημαντικούς υποστηρικτές της πρότασης.



Η ιδέα αυτή είναι πλέον αρκετά ώριμη στους Δήμους Ερυμάνθου Ηλείας και έχει καλλιεργηθεί ανάλογα από την "Αγροτουριστική Α.Ε." στους Δήμους Λέρνας και Στυμφαλίας και από το περιοδικό Έπαθλο. Γενικότερα η "Αγροτουριστική" θα πρέπει να επισημάνουμε συνέβαλε ως φορέας στην ωριμότητα της πρότασης για να ενταχθεί στον προγραμματισμό της περιφέρειας Πελοποννήσου και του Ε.Ο.Τ. η αξιοποίηση των μύθων του φυσικού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη του οικοτουρισμού.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΙΔΕΑΣ

Ανάδειξη συγκριτικών πλεονεκτημάτων Φυσικά και πολιτιστικά διαθέσιμα

Χαρακτηριστικό του μύθου του Ηρακλή είναι η παγκόσμια εμβέλεια και αναγνωρισιμότητά του. Η μορφή του Ηρακλή έχει απεικονιστεί και στην τέχνη ως μία δεσποζούσα μορφή, αλλά έχει αξιοποιηθεί ακόμη και από τη διεθνή βιομηχανία του κινηματογράφου.

Κατά συνέπεια είναι πολύ καινοτόμα και πολύ εύστοχη η χρήση του μύθου σαν ένα εργαλείο το οποίο θα μετασχηματίσει αυτή την αναγνωρισιμότητα σε τοπικό τουριστικό πόρο που θα αυξήσει το ενδιαφέρον και την επισκεψιμότητα της ευρύτερης περιοχής.

Η ομάδα στη διάρκεια της έρευνας του θεματικού πεδίου είχε την ευκαιρία να εμπλακεί και με ένα ευρύτερο όραμα για την ανάδειξη συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής που υπάρχει από τη Μ.Κ.Ο. Ερυμάνθος και με τη σύμπλευση και συμμετοχή παραγόντων της τοπικής αυτοδιοίκησης και συλλόγων. Βασικός άξονας της ιδέας και του ευρύτερου οράματος για την ανάπτυξη της περιοχής με την αξιοποίηση του μύθου του Ηρακλή είναι ένα θεματικό πάρκο με τίτλο "Το Χωριό του Ηρακλή", καθώς και οικοδιαδρομές με το πέρασμα από τους διάφορους τόπους πραγμάτωσης των αθλών του μυθικού ήρωα, με την εμπλοκή της τοπικής αυτοδιοίκησης της κάθε

περιοχής με μικροδράσεις.

Το επενδυτικό σχέδιο επικεντρώνεται στην προβολή των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής στον οικοτουρισμό-αγροτουρισμό και στοχεύει στην ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος, της αρχιτεκτονικής και αγροτικής κληρονομιάς και του οικιστικού περιβάλλοντος της περιοχής ως στοιχείων προσέλκυσης της επισκεψιμότητας τουριστών. Στοχεύει επίσης στην ευρύτερη προβολή σημείων τουριστικής έλξης, όπως τα φαράγγια και τα ορειβατικά μονοπάτια, καθώς και στην προβολή των παραδοσιακών τοπικών γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων, προβάλλοντας επίσης την μεσογειακή δίαιτα και διατροφή.

Ο σχεδιασμός θα λάβει υπόψη τα πραγματικά δεδομένα της περιοχής παρέμβασης αξιοποιώντας παράλληλα με την πρωτογενή έρευνα και τις επιμέρους μελέτες που έχουν γίνει και είναι διαθέσιμες. Για τον σχεδιασμό δράσεων θα ληφθεί επίσης υπόψη η βούληση των Δήμων της περιοχής ότι τα συγκριτικά πλεονεκτήματα αναφέρονται στον οικοτουρισμό-αγροτουρισμό και επικεντρώνονται στην φυσική ζωή στην ύπαιθρο, τα οικολογικά ενδιαφέροντα, την προσπάθεια για γωνιρία με τον τοπικό πολιτισμό, τα έθιμα και τα ειδικά χόμπι που οδηγούν σε ενεργητικές διακοπές.

ΠΙΛΟΤΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ - ΔΙΚΤΥΩΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Ο πιλοτικός χαρακτήρας του προγράμματος συνίσταται κυρίως στην οργάνωση οικοδιαδρομών με βάση τους μύθους, τα δρώμενα και την ιστορία τα τοπικά προϊόντα και τοπικές γέυσεις με έμφαση στον υγιεινό τρόπο ζωής και στα βιολογικά προϊόντα, την περιβαλλοντική δράση και την ανάδειξη της αγροτικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Παράλληλα συνίσταται στις σχέσεις που έχουν καλλιεργηθεί και θα αναπτυχθούν με το δίκτυο Δήμων, πολιτιστικών συλλόγων, Μ.Κ.Ο., των περιοδικών οικολογίας και με φορείς, όπως το Δίκτυο Ερυμάνθου, το οικοδίκτυο "Απία Φύση" Πελοποννήσου και τις "Οικοδράσεις", με τους οποίους έχει ήδη συμφωνηθεί η συνεργασία

γενικότερα, αλλά και η συμμετοχή σ' ένα πρότυπο καινοτόμο σχέδιο ανάπτυξης με στόχο την καθιέρωση ενός τέτοιου θεσμού. Ο φορέας μας έχει επιπλέον συμφωνήσει να συμμετέχει σε άλλες αντίστοιχες περιφερειακές Εκθέσεις εναλλακτικού τουρισμού.

ΟΙ ΜΥΘΟΙ - ΦΥΣΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ:

1. ΛΕΡΝΑΙΑ

Αποστολή του ήταν να σκοτώσει το τέρας που ζούσε σε αυτή τη λίμνη, τη Λερναία Ύδρα. Έτσι ο Ηρακλής, μαζί με το βοηθό και φίλο του Ιόλαο, ξεκίνησαν και περνώντας από το Άργος έφθασαν στη λίμνη.



Σε απόσταση 10 περίπου χιλιομέτρων από το χωριό Μύλοι βρίσκονται τα ερείπια της αρχαίας Λέρνας. Στην πραγματικότητα ο μύθος συμβολίζει την προσπάθεια των Αχαιών να αποξηράνουν τα μολυσμένα έλη της περιοχής.

Παρά την ύπαρξή τους, η αφθονία των νερών ενόησε την εγκατάσταση πληθυσμών, με αποτέλεσμα να κατοικηθεί ο χώρος στη Νεολιθική εποχή. Στο τμήμα της περιοχής της Λέρνας που έχει ανασκαφεί υπάρχουν ευρήματα της Νεολιθικής εποχής.

Πρόταση: Στη Λερναία υπάρχει ήδη έτοιμη μελέτη για θεματικό μυθολογικό πάρκο

2. NEMEA

Η Νεμέα είναι η περιοχή, όπου ο Ηρακλής πραγματοποίησε τον πρώτο του άθλο. Σύμφωνα με τη μυθολογία ο Ευρυσθέας πρόσταξε τον Ηρακλή να σκοτώσει το φοβερό "Λιοντάρι της Νεμέας".



Η Νεμέα σαν περιοχή εκτός από το μυθολογικό της περιεχόμενο περιλαμβάνει πολυάριθμους αμπελώνες που παράγουν τα νεμεάτικα κρασιά με ένα έντονο, βαθύ ρουμπινί χρώμα και με λεπτή φινετοσάτη γεύση.

Κάθε χρόνο ο επισκέπτης μπορεί να συμμετάσχει στην ετήσια γιορτή κρασιού την "Αμπελλόεσσα", να δει από κοντά και να δοκιμάσει τα κρασιά. Από το 1996 διοργανώνονται στην περιοχή αθλητικές εκδηλώσεις, τα "Νέμεια", στα οποία οι αγωνιζόμενοι που συμμετέχουν ακολουθούν τα μυθικά χνάρια του Ηρακλή, σε μια διαδρομή από τις Κλεωνές μέχρι τη Νεμέα, που είναι κατάφυτη με ελαιώνες και αμπελώνες.

Ανατολικά της Νεμέας βρίσκονται οι **Αρχαίες Κλεωνές**, ένα γραφικό μικρό χωριό. Τα ερείπια της αρχαίας πόλης βρίσκονται κοντά στο χωριό Κοντόσταυλος. Περιλαμβάνουν δε σπουδαία ευρύματα, ερείπια δωρικού ναού του Ηρακλή.

Ο επισκέπτης, για να φτάσει στον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Νεμέας, θ' απολαύσει μια υπέροχη διαδρομή μέσα από αμπελία, ελιές, πεύκα και κυπαρίσσια, περνώντας από τα χωριά Σουληγάρι και Χαλκί. Ο δρόμος καταλήγει στη δυτική άκρη του χωριού Αρχαία Νεμέα, χτισμένη στους ανατολικούς πρόποδες των αρκαδικών βουνών, σε υψόμετρο 330 μ.

Εδώ βρίσκεται το ιερό του Δία, το πιο σημαντικό οικοδόμημα του αρχαιολογικού χώρου, τόσο στην αρχαιότητα όσο και σήμερα. Θεμελιωμένος τον 4ο π.Χ. αιώνα, με τους δωρικού ρυθμού κίονές του να στέκουν ακόμη επιβλητικοί στο νεμεάτικο πεδίο, περιστοιχίζεται από τον εντυπωσιακό βωμό του Δία, θεμέλια ξενώνα, ερείπια λουτρών και ερείπια σπιτιών της Πρωτοχριστιανικής και Βυζαντινής περιόδου. Ορατά είναι και τα ερείπια τρίκλιτης Βασιλικής, εντυπωσιακού μεγέθους, πάνω από το λόφο του σταδίου, οικοδομημένης τον 5ο μ.Χ. αιώνα από το υλικό του βωμού του Δία, πάνω στα ερείπια του ελληνιστικού ξενώνα, από μια μικρή χριστιανική αγροτική κοινότητα που εγκαταστάθηκε εδώ.

Μέσα στον αρχαιολογικό χώρο της Νεμέας ορθώνεται ένα θαυμάσιο αρχαιολογικό μουσείο με ευρήματα της περιοχής και με πλούσιο φωτογραφικό υλικό και σχέδια που αποκαλύπτουν όλη την ιστορία της.

Πρόταση: Συνεργασία με ολοκληρωμένη οιονοποιητική μονάδα της περιοχής. Η παραγωγή του οίνου μπορεί να συνδεθεί με πρότυπα αγροτουριστικά συγκροτήματα, που να παραπέμπουν στην αρχαιοελληνική προέλευση της ποιότητας του οίνου στην Πελοπόννησο και των σχέσεων με το κρασί. Δηλαδή, κατά κάποιο τρόπο ο "πολιτισμός του κρασιού".

3. ΣΤΥΜΦΑΛΙΑ

Επόμενος σταθμός του Ηρακλή ήταν το βουνό Στύμφαλος στη Β. Αρκαδία με την ομόνυμη λίμνη "Στυμφαλίδα". Εκεί υπήρχε σύμφωνα με τη μυθολογία η πόλη Στύμφαλος.

Απόστολή του Ηρακλή ήταν να σκοτώσει κάτι τεράστια άγρια πουλιά τις "Στυμφαλίδες Όρνιθες". Αυτός ήταν και ο τέταρτος άθλος του. Για να φτάσει ο επισκέπτης στη Στυμφαλία μπορεί να ξεκινήσει από τη Νεμέα

ή από το Κιάτο. Η Στυμφαλία μοιάζει με ομφάλιο λώρο που συνδέεται άρρηκτα με χώρους μυθολογικής φαντασίας και ιστορικής πραγματικότητας.

Σικυώνα, Νεμέα, Φενεός, Ναύπλιο αλλά και Αρχαία Ολυμπία, παλλόμενοι ζωντανοί ιστοί της μητρικής ελληνικότητας, ενώνονται και συναντώνται σ' αυτό το σημείο αναφοράς, γεμάτο από θεϊκές παρουσίες και

ανθρωπογενή χαρακτηριστικά που δεν αλλοιώθηκαν στο πέρασμα του χρόνου, όπως όλοι οι τόποι δύναμης και λατρείας.



Την άνοιξη και το φθινόπωρο ο ζωικός μαγνητισμός της λίμνης γίνεται μοναδική προσφορά στον άνθρωπο.

Αρδεύει, προσφέροντας τα υδάτινα σπλάχνα της, ετοιμάζοντας την ανθρώπινη τροφή.

Τους χειμωνιάτικους μήνες το τοπίο γίνεται μυστηριακά αινιγματικό. Οι "κουρτίνες της ομίχλης" προκαλούν τον επισκέπτη, που βρίσκεται σε δίλημμα. Να μείνει και να προσπαθήσει να διαπεράσει αυτά τα πέπλα του μυστηρίου, για να έρθει σε επαφή με το παρελθόν, ή να επισκεφθεί τις κορυφές των βουνών που την περιβάλλουν για να ζήσει και να χαρεί τη σημερινή πραγματικότητα.

Ενώ περιβάλλεται από χωριά, κρατά αυτή την ιδιαίτερη αρχοντική μοναχικότητα, που την ξεχωρίζει από το υπόλοιπο τοπίο, με μια παρουσία πλούσια σε υλικό ιστορίας, φαντασίας και πραγματικότητας. "Αρχοντοκρατεί" όλα όσα την περιβάλλουν, αλλά τα αφήνει να διατηρούν την αίγλη και την ομορφιά τους. Αναμφίβολα είναι η "Αρχόντισσα" της περιοχής. Έχει μια παρουσία άκρως θηλυκή, σαν την πρωταρχική μητέρα.

Μπορεί ανά τους αιώνες να αλλάζει μορφή αλλά πάντα θα είναι εκεί για να

προστατεύει το ανθρώπινο γένος. Ελκύει και γητεύει τον κάθε επισκέπτη μ' αυτό το "ανεξήγητο" που τροφοδοτεί με πλούτη την ανθρώπινη φαντασία. Μπορεί σήμερα να μην υπάρχουν εμφανή τα σημάδια της ιστορίας της, όμως το αποτύπωμα έχει μείνει, φτάνει να διαβάσεις λίγο τις γραμμές του για να ξαναβρεθείς στον ίδιο χωρόχρονο.

Σ' αυτόν τον μυστηριακό υδροβιότοπο ο χρόνος χάνεται και μένει ο γενεσιουργός ήχος των νερών της αρχαίας κρήνης που αναβλύζουν από τις αρχαίες κολόνες, που καταποντίζονται στις καταβόθρες, που γίνονται μικροί χειμαρροί, που προστατεύουν και ξεκουράζουν τ' αποδημητικά πουλιά χωρίς το φόβο της επίθεσης από τις Στυμφαλίδες Όρνιθες.

Είναι η μόνη ορεινή υδάτινη πολιτεία στην Πελοπόννησο με την αρχαία πόλη και ακρόπολη στο λόφο της. Τριγύρω της βουνά, νότια ο Ολίγυρτος και δυτικά ο τόπος γέννησης του πτερωτού Ερμή, το όρος Κυλλήνη. "Σκαρφαλωμένος" ανάμεσα στις πλαγιές της Κυλλήνης, του Απέλλαουρου και του Ολίγυρτου, ο Δήμος Στυμφαλίας, μαζί με τα χωριά του Καστανιά (με τους οικισμούς Καρτέρι, Μικρό Μαχαλά και Καστανιά), Λαύκα, Δροσοπηγή, Στυμφαλία (με τους οικισμούς Στυμφαλία, Κιόνια και Μάτσιζα), Κυλλήνη, Καλλιάνους, Ψάρι, Ασπρόκαμπο, Κεφαλάρι και Καΐσαρι, εκπέμπει αίγλη, αρχοντιά και ομορφιά, ξυπνώντας μνήμες, αλλά και συναισθήματα ευφορίας στον περιηγητή. Κάθε χωριό έχει μοναδικότητα και όλα μαζί ενώνονται σε μια πλούσια προσφορά της ιστορίας και της φύσης που απλόχερα προσφέρεται, μέσα από ένα αυτόχθονο περιβάλλον που κρατά την αυθεντική του ταυτότητα.

Βόρεια της λίμνης βρίσκεται το χωριό Στυμφαλία, χτισμένο μέσα σε ένα υπέροχο φυσικό περιβάλλον, περικυκλωμένο από πηγές, με γάργαρο νερά. Από την παραλίμνια περιοχή της Στυμφαλίας ξεκινούν δύο περιβαλλοντικά μονοπάτια, δεξιά και αριστερά της λίμνης. Κάθε χρόνο, στα μέσα του Σεπτεμβρίου, διεξάγεται στο χωριό μεγάλη εμποροπανήγυρη, που συγκεντρώνει κόσμο απ' όλα τα μέρη της Κορινθίας.

Στην κοιλάδα της Στυμφαλίας ζουν 118 είδη πουλιών και προσφέρεται ιδιαίτερα για πεζοπορία, παρατήρηση και φωτογράφιση.

Τα χωριά του Δήμου Στυμφαλίας προσφέρονται για κάθε δραστηριότητα εναλλακτικού τουρισμού.

Ανηφορίζοντας στην Καστανιά φτάνουμε στο περίφημο Διάσελο, από όπου απλώνεται μπροστά μας το οροπέδιο του Φενεού.

Πρόταση: Στη Στυμφαλία θα είναι το παρατηρητήριο πουλιών και πρέπει να εμπλέξουμε πέρα από το Δήμο και την ορνιθολογική εταιρεία και άλλες. Επομένως, εκεί καλύπτουμε ένα μεγάλο κομμάτι και έχουμε το συμβολισμό με την ορνιθοπανίδα που είναι πάρα πολύ σημαντικός.

Αυτό όμως δεν αποκλείει άλλες παράπλευρες δραστηριότητες όπως τα εκτροφεία πουλιών και θηραμάτων, ώστε να υπάρχει και μία τοπική ταβέρνα η οποία θα προσφέρει ένα τοπικό προϊόν.

4. ΦΕΝΕΟΣ

Ο Ηρακλής φέρεται ως ο κατασκευαστής των καταβόθρων, ενώ άλλες μυθικές εκδοχές τις παρουσιάζουν σαν εισόδους προς τον Άδη.

Σύμφωνα με ιστορικά στοιχεία, ο πρώτος οικισμός στο Φενεό δημιουργήθηκε από τους Πελασγούς και αργότερα, το 1900 π.Χ., κατοικήθηκε από Αρκάδες.

Το Μυκηναϊκό κέντρο του Φενεού δημιούργησαν οι Αχαιοί το 1500 π.Χ., οι οποίοι υπό την αρχηγία του βασιλιά των Αρκάδων Αγαπήνορα έλαβαν μέρος με 60 πολεμιστές στον Τρωικό Πόλεμο.

Ένας από τους πιο όμορφους ορεινούς δήμους του Νομού Κορινθίας, με έδρα την Γκούρα, ο Δήμος Φενεού δικαίως έχει χαρακτηριστεί "Κορινθιακή Ελβετία" για τη μοναδική ωραιότητα της θέσης του.

Περιλαμβάνει τις πρώην κοινότητες Μοσιάς, Μεσινού, Ματίου, Αρχαίας Φενεού (Καλυβίων), Στενού, Φενεού (Συβίστας), Πανοράματος και Ανω-Κάτω Ταρού.

Στα κρυστάλλινα νερά της τεχνητής λίμνης Δόξας καθρεφτίζονται οι πανέμορφες κορυφές των Αραωνίων και της Κυλλήνης, ενώ το "Παλιομονάστηρο" στο κέντρο της λίμνης είναι το "Ποντικονήσι" της Κορινθίας.

Η περιοχή του Φενεού εκτείνεται σε ένα μεγάλο οροπέδιο σε σχήμα τριγωνικό, "στεφανωμένο" από πυκνά δασοβουνά, γειτνεύοντας δυτικά με το Νομό Αχαΐας και το Νομό Αρκαδίας νότια.

Το μέγιστης αισθητικής και οικολογικής αξίας οροπέδιο του Φενεού "κουβαλάει" στη γη το μεγάλο κομμάτι της Ελληνικής Μυθολογίας.

Οι ποταμοί Όλβιος και Δόξα μετέφεραν τους χειμώνες τα νερά τους στην πεδιάδα, καθώς δεν είχαν έξοδο προς τη θάλασσα, μετατρέποντας την πεδιάδα σε λίμνη, ενώ οι καταβόθρες που συνεχίζουν να βρίσκονται στους πρόποδες του όρους Σαΐτας "ρουφούσαν" τα νερά της λίμνης.

Στα βορειοδυτικά κράσπεδα της πεδιάδας του Φενεού και κοντά στα σημερινά Καλυβάκια βρισκόταν η Ακρόπολη του Φενεού. Στις ανασκαφές των ετών 1958-1961 ανακαλύφθηκε Ναός αφιερωμένος στο Θεό Ασκληπιό.

Σε δεσποζουσα θέση στη λίμνη "Δόξα" βρίσκεται το ιστορικό μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου του "φονιά", που είναι ονομαστική παραφθορά του Φενεού. Η Μονή ιδρύθηκε τον 14ο αιώνα και κατά τους χρόνους της Επανάστασης του '21 είχε λειτουργήσει σαν Αρχηγείο της Φιλικής Εταιρείας, υπό την αρχηγία του Ηγούμενου της Μονής Ναθαναήλ και τη βοήθεια πολλών άλλων ηγουμένων από γειτονικές μονές.



Πρόταση: Παραλίμνιες δραστηριότητες στη λίμνη Δόξα. Στο Φενεό έχουμε τη λίμνη της Δόξας, μία από τις καταπληκτικότερες μικρές λίμνες με όλο αυτό τον πλούτο σε έλατο και με υποδομή από ένα εστιατόριο, ένα τοπικό μικρό μουσείο.

Αλλά κάτω έχουμε την αποξηραμένη λίμνη του Φενεού που είναι παραγωγική και βγάζει καταπληκτικά φασόλια και άλλα και εκεί μπορεί να δοθεί μία νέα διάσταση στην βιολογική καλλιέργεια σε προϊόντα τα οποία έχουν σήμερα υψηλή προστιθέμενη αξία.

Άρα και εκεί μπορεί να γίνει ένα βιολογικό πάρκο που να δώσει κίνητρα στην τοπική οικονομία, πόρους συνδυάζοντας με δράσεις οικότουρισμού.

Προχωρώντας, η γεωμυθολογία, έχει φανταστικά βουνά, ο δρόμος περνάει από κορυφές και απότομες πλαγιές και φυσικά πάρκα.

Εκεί μπορούν να γίνουν διάφοροι σταθμοί με φυσικά πάρκα, μεταξύ Φενεού και Λυκούργιας.

5.Κλείτορας

Στην περιοχή περίπου της Κλειτορίας εικάζεται η πραγμάτωση του μύθου του ελαφιού της Αρτεμίδος του Ηρακλή.

Μετά τη θανάτωση της Λερναίας ύδρας ο Ευρυσθέας ζήτησε από τον Ηρακλή να του φέρει το ιερό ελάφι της θεάς Αρτεμίδος που ζούσε αμέριμνο στο βουνό Κερύνεια στα σύνορα Αχαΐας και Αρκαδίας. Η πρόθεση του Ευρυσθέα δεν ήταν να θανατωθεί το ελάφι. Απλά ήθελε να φέρει αντιμέτωπο τον Ηρακλή με την Αρτεμη, τη θεά του κυνηγιού, στην οποία δεν πολυάρεσε να ενοχλούν τα ιερά της ζώα.



Ο Ηρακλής ταλαιπωρήθηκε πολύ. Το ελάφι είχε χρυσά κέρατα και χάλκινες οπλές, αλλά το κυριότερο απ' όλα έτρεχε γρηγορότερα από τον άνεμο. Έτσι το κυνήγησε σε βουναί και λαγκάδια για έναν ολόκληρο χρόνο σ' όλη την Αρκαδία. Τελικά, κατάφερε να το συλλάβει. Άλλοι λένε ότι το έπιασε στον ύπνο, άλλοι ότι το τραυμάτισε ενώ εκείνο προσπαθούσε να ξεδιψάσει στον ποταμό Λάδωνα. Μόλις το έπιασε του έδεσε τα πόδια και το πήρε στον ώμο για να το κουβαλήσει στις Μυκίνες.

Στο δρόμο, όμως, έπεσε πάνω στην Άρτεμη και τον αδερφό της Απόλλωνα. Η θεά μόλις είδε το αγαπημένο της ζώο αιχμάλωτο και τραυματισμένο άρχισε να φωνάζει και να απειλεί τον ήρωα με σκληρότατη τιμωρία. Ο Ηρακλής, όμως, κατάφερε να την καταπραύνει. Της είπε ότι δεν είναι αυτός ο φταίχτης αλλά η κακή του μοίρα που τον ανάγκασε να υπακούει τις εντολές και να πραγματοποιεί τις επιθυμίες του Ευρυσθέα. Τη διαβεβαίωσε επίσης ότι κανείς δεν είχε την πρόθεση να το σκοτώσει. Όλα αυτά συντέλεσαν στο να δεχτεί η θεά να πάρει ο Ηρακλής το ζώο μαζί του και να το δείξει στον Ευρυσθέα.

Η Κλειτορία βρίσκεται νότια των Καλαβρύτων, στις όχθες του Αροάνιου ποταμού, σε απόσταση 84 περίπου χιλιομέτρων από την Αρχαία Ολυμπία και 25 περίπου χιλιομέτρων από την Αρχαία Ψωφίδα.

Η παράδοση αναφέρει ότι ιδρύθηκε από τον Κλείτωρα, γιο του Άχαια και εγγονό του Αρκάδος.

Η Αρχαία πόλη περιβάλλοταν από ορεινωματικό περίβολο, ενισχυμένο με ημικυκλικούς πύργους, του οποίου τα θεμέλια σώζονται σε όλες τις πλευρές, εκτός της ανατολικής, όπου βρισκόταν παλιότερα η κοίτη του ρεύματος του Καρνεσίου.

Η ακμή της Κλειτορίας επιβεβαιώνεται από τις επιγραφές των προσέξων της πόλης στους Δελφούς, καθώς και από τα αναθήματά τους στην Ολυμπία.

Πρόταση: Στην Κλειτωρία θα μπορούσε να γίνει και μία πορεία προς την Πελοπόννησο προς το υψηλότερο χωριό το Βαλτεσινικό που υπάρχει μια υποδομή με το πολιτιστικό κέντρο και εκεί θα ήταν σκόπιμο να γίνει

αναπαράσταση του μύθου της Αρτέμιδας. Αυτό ανήκει στο Δήμο Κλείτωρος. Και είναι σημαντικό ότι εκεί ήδη υπάρχει μία δραστηριότητα από τους πολιτιστικούς συλλόγους και με άλλα δρώμενα, όπως είναι το θέρισμα, το αλώνισμα κ.τ.λ.

Επίσης, πρόταση είναι η δημιουργία πάρκου ελαφιού στην περιοχή.

6.. ΕΡΥΜΑΝΘΟΣ - ΑΡΧΑΙΑ ΨΩΦΙΔΑ

Ο τρίτος σταθμός του Ηρακλή ήταν η περιοχή του Ερυμάνθου, όπου ο Ηρακλής είχε εντολή να φέρει τον "Ερυμάνθειο Κάπρο" στο Άργος στον Ευρυσθέα.



Ο μυθικός ήρωας χρησιμοποιώντας τέχνασμα παρέσυρε το ζώο σε μία περιοχή που εντοπίζεται στις σημερινές περιοχές των Δήμων Αροανίας και Λαμπείας.

Ο ποταμός Ερύμανθος είναι μία έκταση με ποικίλη χλωρίδα και πανίδα, γνωστή για την ξακουστή από την αρχαιότητα "πέστροφα του Ερυμάνθου", με το χαρακτηριστικό της χρώμα.

Επίσης, λόγω της ιδιομορφίας της κοίτης του και την ομορφιά του γύρω τοπίου, ο Ερύμανθος αξιοποιείται από φανατικούς του ράφτινγκ και αποτελεί πόλο έλξης επισκεπτών για την ευρύτερη περιοχή.

Ο υδάτινος πλούτος του ποταμού Ερυμάνθου που προσφέρει την δυνατότητα για την ανάπτυξη επιχειρηματικότητας στον εναλλακτικό τουρισμό αφού μέσα από τη μοναδική μορφολογία του φαράγγιού του επιτρέπει την καταλληλότητά του για ποτάμια αθλήματα, όπως το ράφτινγκ.

Η παραποτάμια διαδρομή κατά μήκος του πρόκειται για μια διαδρομή απaráμιλλης φυσικής ομορφιάς και γοητείας, ιδανική για την προσέλκυση και ικανοποίηση ακόμη και των πιο απαιτητικών φυσιολατρών προσφέροντας πεδίο για ποικίλες δράσεις και πρωτοβουλίες στον αγροτουρισμό, όπως οι δραστηριότητες ράφτινγκ που ήδη έχουν πραγματοποιηθεί .

Η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς χώρων ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος στους οποίους αξίζει να γίνει ιδιαίτερη αναφορά.

Οι αγροτικές ασχολίες και τα παραδοσιακά αγνά κτηνοτροφικά προϊόντα της περιοχής.

Η παραδοσιακή "έκθεση" των Τριποτάμων που είναι πλέον ένας καθιερωμένος θεσμός, καρπός των εύστοχων, συντονισμένων και αποτελεσματικών προσπάθειών του "Ερύμανθου". Σε αυτήν αλλά και σε άλλες παραπλήσιες εκδηλώσεις μπορεί να γίνει προβολή των τοπικών προϊόντων.

Οι άριστες προϋποθέσεις της περιοχής για ανάπτυξη της βιολογικής κτηνοτροφίας. Σαν δραστηριότητα θα μπορούσαν οι επισκέπτες να γνωρίσουν τη φυσική ζωή στην ύπαιθρο και παραδοσιακές πρακτικές κτηνοτροφίας και γεωργίας

Όλες οι ενέργειες που δημιουργούν προστιθέμενη αξία στην περιοχή και προκαλούν το ενδιαφέρον των επισκεπτών για:

* Περιηγήσεις σε χώρους ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος.

* Περιηγήσεις σε χωριά που έχουν κτίσματα-φορείς της με τοπικής αρχιτεκτονικής κουλτούρας.

* Εκδρομές σε περιοχές, με βάση τον Δήμο Αροανίας όπου υπάρχει γεινίαση.

* Παρακολούθηση τοπικών εκδηλώσεων και παραδοσιακών πανηγυριών.

Πρόταση: Βιολογικό Πάρκο και Έκθεση βιολογικών προϊόντων και αγροτουρισμού.

Η Αρχαία Ψωφίδα χαρακτηρίζεται από τα τρία ποτάμια. Απέχει μόλις δέκα χιλιόμετρα από την υψηλότερη γραμμή του συγκροτήματος του Ερυμάνθου.

Η Αρχαία Ψωφίδα έχει πλούσια ευρήματα, ένα μικρό μόνο μέρος των οποίων έχει αποκαλυφθεί. Έχει επίσης, το κάστρο το οποίο είναι αξιοποιήσιμο για επισκέψει με μικρό προϋπολογισμό, όπως και το φυσικό πάρκο του ποταμού Ερυμάνθου στη βασιλική πηγή.



Καταρχήν να γίνει το φυσικό πάρκο ως εκεί μετά την καταπληκτική δυνατότητα για ένα περίπατο από το κέντρο του χωριού και της Αρχαίας Ψωφίδας, ένα έργο το οποίο έχει προγραμματιστεί από τον Ε.Ο.Τ. (το φυσικό πάρκο), άρα έχουμε μία ωριμότητα σε αυτή την περίπτωση. Πιο πάνω υπάρχει η κοιλάδα της Σέλιτσας όπου εκεί έχει ωριμάσει η ιδέα για το βιολογικό πάρκο και εκεί μπορεί να δημιουργηθεί ένας βοτανικός κήπος, με την υφιστάμενη παράδοση της βοτανολογίας. Ή το βιολογικό πάρκο να γίνει βοτανικός κήπος.

Επίσης, μπορεί ο Ερύμανθος που είναι μεγάλη έκταση να γίνει πάρκο θηραμάτων και εκτροφείο όπου οι τοπικές πιστοποιημένες ταβέρνες. Το άλλο μεγάλο πρότζεκτ είναι η εκτατική καλλιέργεια της πέστροφας του Ερυμάνθου. Σε αυτό μπορούμε να πάρουμε άμεσα τις εγγυρήσεις και των Δήμων και να προχωρήσουμε σε ένα πρότζεκτ που να να το αναλάβει η Μ.Κ.Ο. Ερύμανθος.

Επίσης, μπορεί ο Ερύμανθος που είναι μεγάλη έκταση να γίνει πάρκο θηραμάτων και εκτροφείο όπου οι τοπικές πιστοποιημένες ταβέρνες.

Το άλλο μεγάλο πρότζεκτ είναι η εκτατική καλλιέργεια της πέστροφας του Ερυμάνθου. Σε αυτό μπορούμε να πάρουμε άμεσα τις εγγυρήσεις και των Δήμων και να προχωρήσουμε σε ένα πρότζεκτ που να να το αναλάβει η Μ.Κ.Ο. Ερύμανθος.

Θα ετοιμάσουμε ένα σύμφωνο των Δήμων Φολόης, Λαμπείας και Αροανίας για την προστασία του ποταμού και την εκτατική καλλιέργεια της πέστροφας

από τη Νεμούτα μέχρι τις πηγές του Ερυμάνθου.

Η **Μ.Κ.Ο. Ερύμανθος** θα αναλάβει την προστασία με τη σύμφωνη γνώμη των Δήμων και το προϊόν, η εκτατική καλλιέργεια θα συμβάλλει στην ανάπτυξη του τοπικού τουρισμού.

Αυτός θα είναι ο στόχος.

Στη Δίβρη - Λαμπερία μπορεί να γίνει μία ακόμα δράση στο ελατοδάσος που είναι καταπληκτικό.

7. Φολόη

Στο δρόμο για τον Ερύμανθο, στο βουνό Φολόη της Αρκαδίας, ο Ηρακλής συνάντησε τον Κένταυρο Φόλο, ο οποίος προθυμοποιήθηκε να τον φιλοξενήσει και να τον περιποιηθεί. Τον κάλεσε, λοιπόν, σε φαγοπότι. Ο Ηρακλής έτρωγε ψημένο κρέας και ο Φόλος ωμό. Μετά όμως από λίγο ο ήρωας δίψασε και ζήτησε από τον Φόλο κρασί. Ο Κένταυρος του είπε ότι έχει θαμμένο σ' ένα πιθάρι κρασί που χάρισε στους Κένταυρους ο θεός Διόνυσος, αλλά φοβόταν να το ανοίξει, μήπως και προκαλέσει την οργή των υπόλοιπων Κενταύρων. Ο Ηρακλής επέμεινε, το πιθάρι ξεθάφτηκε και ανοίχτηκε, αλλά η μυρωδιά του παλιού κρασιού μάζεψε τους άλλους Κένταυρους, που με άγριες διαθέσεις κίνησαν για τη σπηλιά όπου γινόταν το φαγοπότι.



Κάποιοι κρατούσαν ρόπαλα, άλλοι πέτρες και άλλοι αναμμένες δάδες. Ο Φόλος μόλις τους είδε κρύφτηκε, αλλά κάτι τέτοιο δεν ταίριαζε στον Ηρακλή. Τους αντιμετώπισε και σατίεψε πολλούς απ' αυτούς, ενώ τους υπόλοιπους τους καταδίωξε μέχρι τον Μαλέα, όπου ζούσε ο Κένταυρος Χείρωνας, διωγμένος από το Πήλιο, ο δάσκαλος του Ιάσονα.

Πρόταση: Στη Φολόη η πρόταση αφορά περιβαλλοντικό πάρκο. Ήδη είναι ώριμος της Φολόης, έχει υποβληθεί σχέδιο και υπήρχε πρόβλεψη από το Π.Ε.Π. , δεν έχουμε όμως νεότερα.

Τι θα περιλαμβάνει όμως αυτό το περιβαλλοντικό πάρκο. Θα περιλαμβάνει κάποια μονοπάτια και ένα κέντρο ενημέρωσης και κάτι σχετικό με το μύθο του κένταβρου Φόλου.

Εδώ μπορεί να γίνει και ένα πρόγραμμα προστασίας και αναπαραγωγής αλόγων Πηνειάς .

Επειδή, το άλογο μπαίνει παντού σε διάφορα ψυχαγωγικά κέντρα που αναπτύσσονται σε όλη τη χώρα αλλά και στο εξωτερικό, θα μπορούσε να γίνει ένα αναπαραγωγικό κέντρο αλόγων και εδώ χρειάζεται να βρεθεί ο κατάλληλος επιχειρηματίας.

8. ΗΛΙΔΑ

Στην περιοχή της Ήλιδας σύμφωνα με τη μυθολογία πραγματοποιήθηκε ένας από τους σημαντικότερους Αθλους του Ηρακλή, αυτός της "κόπρου του Αυγεία". Σύμφωνα με το μύθο ο Ηρακλής κατάφερε εκτρέποντας την τροχιά δύο ποταμών να καθαρίσει αναρίθμητη ποσότητα ζωικών περιττωμάτων σε μια μέρα.

Η Ήλιδα βέβαια σαν περιοχή προσφέρει ακτός από το μύθο και τόπους αρχαιολογικού ενδιαφέροντος για τον επισκέπτη.

Τα τελευταία χρόνια οι ανασκαφές έχουν αποκαλύψει 120 οικισμούς, ενώ οι επιφανειακές έρευνες έχουν εντοπίσει περίπου 200 θέσεις. Οι περισσότερες από αυτές ήταν μικρά χωριά ή απομονωμένες κατοικίες.

Η Ήλιδα έχει σημαντικό μέρος και στις αναφορές της περιηγήσεως του Παιουσανία.

Τα κτήρια που αποκαλύφθηκαν ή εντοπίστηκαν και στη συνέχεια ταυτίστηκαν σύμφωνα με τις περιγραφές του Παιουσανία, είναι τα εξής: Γυμνάσιο, που δεν έχει ανασκαφεί, αλλά φαίνεται ότι είχε παρόμοιες διαστάσεις με εκείνο της Ολυμπίας μήκος περ. 200μ.), Λουτρά, στα δυτικά της αγοράς, Τέμενος του

Αχιλλέα, Ελλανοδικαιώνας, Στοά "προς μεσημβρίαν", "Κερκυραϊκή" στοά, που αποτελούσε το νότιο σύνορο της αγοράς, διάφορα μικρά ιερά, ένα τετράγωνο οικοδόμημα με εσωτερική περιστυλή αυλή, όπου οι δεκαέξι Ηλείες γυναίκες ύφαιναν τον πέπλο της Ήρας, ένα τμήμα του περιβόλου του τεμένου της Αφροδίτης, ένας ακόμη περίβολος ιερού, ναΐσκος και τεμένη, μεταξύ των οποίων και του Άδη και τέλος το Θέατρο, στα βόρεια της αγοράς.

Το θέατρο κτίστηκε τον 4ο αι. π.χ. και υπέστη μετασκευές στα ελληνιστικά και ρωμαϊκά χρόνια. Η λίθινη σκηνή με το προσκήνιο και τα παρασκήνια είναι από τα παλαιότερα της αρχαίας Ελλάδας. Οι θεατές δεν κάθονταν σε κερκίδες αλλά στα πρηνή του κόιλου, όπως ακριβώς και στο στάδιο της Ολυμπίας. Η πρόσβαση γινόταν με έξι λίθινες κλίμακες που χώριζαν το κόιλο σε επτά κερκίδες. Ένα πλήρες αποχετευτικό δίκτυο εξασφάλιζε το θέατρο από τον κίνδυνο πλημμύρας, η λειτουργία του θεάτρου διακόπηκε στα ύστερα ρωμαϊκά χρόνια, όταν επήλθε και γενικότερος μααρασιμός της πόλης, και στο χώρο του δημιουργήθηκε νεκροταφείο με συστάδες κιβωτιόσχημων και κεραμοσκεπών τάφων.



Πρόταση: Παραλίμνιες δραστηριότητες στη λίμνη του Πηγειού. Μπορεί να γίνει ένα στα στην περιοχή, αλλά να γίνει αναφορά για τους υδάτινους πόρους.

Αυτές οι παραλίμνιες δραστηριότητες θα περιλαμβάνουν τη δημιουργία θεματικών διαδρομών που θα προσελκύσουν ειδικές ομάδες επισκεπτών με κοινά ενδιαφέροντα.

Η προβολή αυτή θα αξιοποιήσει τη λίμνη σαν τουριστικό πόρο και πόλο έλξης επισκεψιμότητας της περιοχής με κίνητρο για την ανάπτυξη των

τεχνικών υποδομών γύρω από τη λίμνη. Επίσης, η καθιέρωση της λίμνης ως οικοτουριστικού προορισμού θα συμβάλει στην προστασία του υδροβιότοπου.

Συνοπτικά οι Γενικοί Άξονες που θα κινηθεί το έργο :

Με βάση αυτή την γενική προσέγγιση το έργο θα υλοποιηθεί με τις παρακάτω δράσεις που περιλαμβάνουν την αντίστοιχη στοχοθεσία:

- Στη **δημιουργία θεματικών πάρκων και οικισμών**.
- Στη χάραξη και οργάνωση **θεματικών περιηγητικών διαδρομών** εμπνευσμένων από το μύθο.
- Την **οργάνωση φεστιβαλικών εκδηλώσεων**, τοπικών και περιφερειακών εκθέσεων, ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και οικοτουρισμού και ειδικότερα την οργάνωση ετήσιας Έκθεσης οικοδράσεων-οικοδιαδρομών, Περιβαλλοντικής Δράσης, Βιολογικών Προϊόντων και Μεσογειακής διατροφής στην περιοχή.
- Την προβολή του **φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος** και των πρότυπων **οικοτουριστικών διαδρομών** της περιοχής Πελοποννήσου.
- Την **οργάνωση τουριστικού γραφείου** για την προώθηση πακέτων οικοδιαδρομών προς συγκεκριμένους προορισμούς και δραστηριότητες, την οργάνωση εκδρομών και κρατήσεις και την εν γένει πληροφόρηση των επισκεπτών.
- Την οργάνωση τοπικών συνεδρίων, ημερίδων, και εκπαιδευτικών σεμιναρίων σε θέματα ανάπτυξης του εναλλακτικού και αγροτικού τουρισμού.
- Την **οργάνωση πρότυπων κοινωνικών εκδηλώσεων σε φυσικούς χώρους**, συμπόσια διαλογισμού αλλά και συνηθισμένων εκδηλώσεων γάμοι, βαφτίσια, γενέθλια. Ενδεικτικά αναφέρουμε τις οικοδιαδρομές "τόποι και άθλοι του Ηρακλή" που ξεκινάει ανατολικά της Πελοποννήσου από τον Δήμο Λέρνης και ακολουθεί την πορεία προς τα δυτικά από τον δήμο Νεμέας, Στυμφαλίας, Φενεού, Κλείτορος, Ερυμάνθου, Φολόης-Γηνηείου.
- Τέλος την **οργανωτική επικοινωνία και συνεργασία όλων των φορέων της περιοχής**, που συντελούν στην ανάπτυξη ρεύματος αγροτουρισμού.

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ- ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η σκοπιμότητα του έργου συνίσταται στη δημιουργία συγκεκριμένων εργαλείων για την ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και των πόρων ολόκληρης της

περιοχής με στόχο την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Η αναζωογόνηση της τοπικής οικονομίας, θα προωθηθεί μέσω της βέλτιστης αξιοποίησης και προβολής των συγκριτικών πλεονεκτημάτων στο νοητό άξονα των άθλων του Ηρακλή. Η αποστολή του προτεινόμενου έργου είναι η δημιουργία μιας συστηματικής λειτουργίας και δικτύου για τη συνεχή επικοινωνία των συλλογικών φορέων της περιοχής για τη δημιουργία του **ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ**.

Το έργο αναμένεται να λειτουργήσει ως προπομπός στην αναβάθμιση της τουριστικής κίνησης στην ευρύτερη περιοχή εξασφαλίζοντας την βιώσιμη - αειφόρο ανάπτυξη αυτής της περιοχής, με οικολογικό ενδιαφέρον και σημαντικό φυσικό απόθεμα. Η συστηματική προβολή του θα λειτουργήσει ευεργετικά στην τόνωση της τοπικής οικονομίας και ιδιαίτερα της απασχόλησης καθώς θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας, κατά την διάρκεια της υλοποίησης των έργων, δίνοντας λύση στο δημογραφικό πρόβλημα των ορεινών περιοχών.

Η υλοποίηση του έργου προβλέπεται ότι θα βελτιώσει και θα διαφοροποιήσει το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν, αξιοποιώντας τους ξεχωριστούς φυσικούς πόρους που είναι τα ποτάμια, δάση και οι πηγές της περιοχής, έτσι ώστε αυτό να καταστεί περισσότερο ελκυστικό, εξμνηρετώντας ένα σημαντικό πληθυσμό - στόχο επισκεπτών με ειδικά ενδιαφέροντα και υψηλή μέση τουριστική δαπάνη. Ωφελοόμενοι είναι όλοι οι μόνιμοι κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής καθώς και οι επισκέπτες και ασφαλώς η εθνική οικονομία.

Συγκεκριμένα στόχο αποτελεί η βελτίωση της εικόνας της περιοχής μέσα από την ανάδειξη των πόρων που παρουσιάζουν ενδιαφέρον ώστε να αυξηθεί το συμπληρωματικό εισόδημα και να ανακοπεί η μετανάστευση των κατοίκων με στόχο την ήπια και αειφόρο ανάπτυξη στην ευρύτερη περιοχή, με κατεύθυνση στον εναλλακτικό και ήπιο οικότουρισμό. Η σκοπιμότητα του έργου κινείται σε τρεις άξονες:

1. Στην **ενίσχυση του επενδυτικού ενδιαφέροντος** για την επιχειρηματικότητα στον εναλλακτικό τουρισμό.
2. Στην **ενίσχυση της επισκεψιμότητας** όπου απευθύνεται κυρίως στους κατοίκους

των μεγάλων αστικών κέντρων και είναι μια βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης.

3. Η **ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων** και η **δημιουργία κοινωνικού κεφαλαίου** μέσα από την επικοινωνία και τον προσανατολισμό προς ένα τοπικό όραμα ανάπτυξης το οποίο εξυπηρετείται μέσα από την διάδοση του περιεχομένου μελέτης ανάδειξης και προβολής καθαιτών τών συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής.

Επιπλέον στα πλαίσια του επικείμενου έργου, οι προτεινόμενες ενέργειες στοχεύουν στην προβολή και ανάδειξη του τόπου μέσα από την χρήση της καινοτομίας και νέων τεχνολογικών πρακτικών, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να αποκτήσουν δομημένη πρόσβαση στη μοναδική, πολιτιστική και περιβαλλοντική κληρονομιά της περιοχής. Η εμπλοκή των συλλογικών φορέων στην διαδικασία δημιουργίας πολιτιστικών και επικοινωνιακών γεγονότων και συνεχούς επιμόρφωσης θεωρείται επιβεβλημένη.

ΟΡΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ

Η ωριμότητα της επένδυσης τεκμηριώνεται από τις επιμέρους δράσεις που έχουν αναπτύξει οι Δήμοι και οι συλλογικές οργανώσεις, τις επιμέρους μελέτες που έχουν εκπονηθεί και δείχνουν ότι όλα τα στοιχεία συγκλίνουν σ'ένα ολοκληρωμένο πιλοτικό πρόγραμμα.

Συγκέντρωση και αξιολόγηση στοιχείων για τις ενέργειες προβολής και προώθησης της αγροτικής πολιτιστικής κληρονομιάς (τουριστικός οδηγός, χάρτης, ντοκιμαντέρ κτλ). Με βάση άλλες μελέτες και έργα που έχουν υλοποιηθεί (σημειώνουμε ότι η διαδικασία αυτή έχει ήδη προχωρήσει στην αξιοποίηση και αξιολόγηση προηγούμενων μελετών έχοντας διαμορφώσει ένα αρχικό πλαίσιο θεματικού περιεχομένου όπου θα αναπτυχθούν οι δράσεις).

Η επεξεργασία και ο ποιοτικός διαχωρισμός των στοιχείων (ανάδειξη συγκριτικών πλεονεκτημάτων) όπου είναι σημαντικά για την προβολή της περιοχής. Δημιουργία προδιαγραφών περιεχομένου και προϊόντων.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Η **καινοτομία στην ιδέα**: Η αξιοποίηση του μύθου σαν τουριστικό πόρο. Άλλωστε στα πορίσματα του διεθνούς συνεδρίου για τον οικοτουρισμό αναφέρεται ότι η διεθνής κατοχύρωση προορισμού για τον επισκέπτη είναι αναπόσπαστο σημείο για τον οικοτουρισμό. Πόσο μάλλον στην περίπτωση που έχουμε στη διάθεσή μας έναν

ευρέως γνωστό μύθο που συνδέεται με ένα μοναδικό φυσικό περιβάλλον.

Γενικές Δράσεις:

- 1. Δημιουργία μυθολογικού πάρκου του Ηρακλή** - Οικοχωριό με ξύλινα στίπια και κατασκευώσεις, τοπική αγορά.
- 2. Οικοτουριστικές Διαδρομές:** Οι καθεαυτοί τόποι του μύθου, σχέση με το μύθο, χάραξη διαδρομής - οργάνωση περιηγήσεων με άλογα.
- 3. Προβολή συγκοπικών πλεονεκτημάτων:** Ο Μύθος και οι τόποι σήμερα.
- 4. Ίδρυση κέντρου μυθολογικών σπουδών** σε συνεργασία με τις σχολές θεατρικών σπουδών και Διαχείρισης πολιτιστικών πόρων
- 5. Ετήσια έκθεση οικοτουρισμού - αγροτουρισμού**
- 6. Προβολή συγκοπικών πλεονεκτημάτων της περιοχής** - θεματικές εκδόσεις

Τοπικές Δράσεις:

Λέρνα: Υπάρχει έτοιμη μελέτη για θεματικό μυθολογικό πάρκο

Νεμέα: Σύνδεση μύθου με την οινόποια της Νεμέας και τα κρασιά

Στυμφαλία: Ίδρυση ορνιθοπαρτηρηθρίου με τη συμμετοχή της ορνιθολογικής εταιρείας

Φενεός: Παραλίμνιες δραστηριότητες

Κλεϊτορας: Σύνδεση με το μύθο του ελαφιού της Αρτέμιδος

Ερύμανθος-Ψωφίδα: Βιολογικό Πάρκο Παραγωγής Γεωργικών και Κτηνοτροφικών

Προϊόντα

Φολόη: Περιβαλλοντικό Πάρκο στο δρυοδάσος Φολόης

Ήλιδα: Αξιοποίηση της λίμνης του Πηνειού

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ τη πρωτοβουλία της Μ.Κ.Ο. Ερύμανθος

Για την τουριστική αξιοποίηση των τόπων και μύθων του Ηρακλή στην Πελοπόννησο βρίσκει μεγάλη και θα λέγαμε πανελλήνια απήχηση.

Έχει εμπνεύσει και έχει κινητοποιήσει περίπου 100 άλλες συλλογικές οργανώσεις από τη μία άκρη της Πελοποννήσου στην άλλη και ειδικότερα στους τόπους που αναφέρονται στους μύθους και άθλους του Ηρακλή.

Έχουν συσταθεί τρεις ενώσεις Ηράκλειων εθελοντικών οργανώσεων. Η **Ηράκλεια Ένωση Αργολίδας - Κορινθίας, η Ηράκλεια Ένωση Ηλείας, Αχαΐας Κορινθίας, και η Ηράκλεια Ένωση Αττικής.**

Αυτές οι ενώσεις πέρα από τη δραστηριότητα που έχουν αναπτύξει για το περιβάλλον και τον πολιτισμό της ευρύτερης περιοχής της ενδοχώρας της Πελοποννήσου που αναφέρονται οι μύθοι του Ηρακλή, ετοιμάζουν και έχουν προγραμματίσει για την άνοιξη του 2010 το παγκόσμιο Συνέδριο με θέμα "Ο μύθος του Ηρακλή στην πολιτιστική επιχειρηματικότητα"

Ένα συνέδριο που φιλοδοξεί να αποτελέσει πρότυπο για την ανάδειξη της μυθολογίας σε τουριστικό πυρο.

Παράλληλα σε εξέλιξη βρίσκεται το γενικότερο πρόγραμμα **Τόποι, Μύθοι άθλοι του Ηρακλή** στο οποίο εμπλέκονται 18 Δήμοι και 3 Νομαρχίες, και εξετάζεται το επενδυτικό πλάνο κάθε περιοχής ξεχωριστά.

Αυτή την περίοδο ολοκληρώνεται το κομμάτι για το ψηφιακό πολιτισμό με τη δημιουργία ειδικού δικτυακού που έχουν αναλάβει ιδιωτικές επιχειρήσεις και θα αποτελέσει τον κόμβο του πολιτιστικού περιεχομένου γι' αυτό το σκοπό.

Όλες οι επιμέρους πρωτοβουλίες και σχετικές μελέτες ξεκίνησαν από την **Μ.Κ.Ο. Έρμυανθος** και τα στελέχη της που συμβουλευόταν παράλληλα τους εμπλεκόμενους Δήμους στην ανάπτυξη δράσεων **οικοτουρισμού- αγροτουρισμού** στην ορεινή ενδοχώρα της Πελοποννήσου.

Στα πλαίσια αυτών των δράσεων έχουν πραγματοποιηθεί ημερίδες στους Δήμους Νεμέας, Λασιθιάς και Μιδέας.

Το καλοκαίρι ξεκίνησαν ειδικές προσπάθειες για την προετοιμασία των Δήμων Λασιθιάς και Λαμπειάς ώστε να εξασφαλίσουν τις προσιτάθειες της δημιουργίας θεματικών πάρκων.

- **Το βιολογικό πάρκο του νερού στο Δήμο Λαμπειάς**
- **Και το πάρκο κένταυρος Φόλος στο δρυόδαρος Φολόγος.**

Σημαντικό ρόλο για την ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής και τη δημιουργία του απαραίτητου κοινωνικού κεφαλαίου συνείδησης έπαιξαν και τα τρία μικρά προγράμματα από το Υπουργείο Απάσχολησης που υλοποίησε η Μ.Κ.Ο. οργανώση Έρμυανθος και της έδωσαν τη δυνατότητα να συλλέξει στοιχεία και να αναδείξει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο οικοτουριστικών επενδύσεων.

Μετά από αυτή τη διαδικασία προέκυψε το συνολικό πρόγραμμα που αναφέρεται στις επόμενες σελίδες.

Από τις προτάσεις που μπορούν να ξεκινήσουν άμεσα είναι η χάραξη της μεγάλης οικοτουριστικής διαδρομής από την Επίδαυρο και το Άργος μέχρι την Αρχαία Ολυμπία.

Παγκόσμιο Συνέδριο Ηρακλής και πολιτιστική επιχειρηματικότητα

Παγκόσμιο Συνέδριο με θέμα τον Ηρακλή διοργανώνεται από 100 εθελοντικές οργανώσεις την άνοιξη του 2010. Το μυθικό πρόσωπο του Ηρακλή είναι ένα από τα μεγαλύτερα brand names στην πολιτιστική επιχειρηματικότητα τουλάχιστον στο δυτικό κόσμο.

ΑΛΛΑ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Το πρόγραμμα αποσκοπεί να γίνει ο μοχλός ανάπτυξης της περιοχής προσφέροντας σχεδιασμό, οργάνωση και προβολή των συγκροτικών πλεονεκτημάτων με κινητήριο μοχλό της περιοχής με την προσέλκυση επισκεπτών αλλά και με την προώθηση μέτρων βελτίωσης της ποιότητας των ήδη προσφερόμενων υπηρεσιών. Συγκεκριμένα τα αποτελέσματα θα είναι τα εξής:

Δημιουργώντας μια μικροπεριφέρεια προγραμματισμού αποσκοπεί στην αφύπνιση και ευαισθητοποίηση της οικολογικής και πολιτιστικής συνείδησης της τοπικής κοινωνίας και τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται στην κατεύθυνση αυτή και αξιοποίηση άλλων προγραμμάτων όπως "Θησέας" και αναπτυξιακός νόμος.

Αναμένεται η τόνωση της αναγνωρισιμότητας της περιοχής και της αξιοποίησης των πλουτοπαραγωγικών της πόρων για τη μόχλευση ιδιωτικών κεφαλαίων προερχόμενα και από τα μεγάλα αστικά κέντρα.

Να αποτελέσει την βάση για μια συνολική πολιτική ανάδειξης δυνατοτήτων στην περιοχή με σκοπό μακροπρόθεσμα την προετοιμασία σε νέους στόχους προβολής της πολιτιστικής και περιβαλλοντολογικής της κληρονομιάς σε διαπεριφερειακά και διακρατικά προγράμματα.

Επιπλέον συνέπεια του έργου θα είναι η ανάπτυξη κι άλλων επενδυτικών πρωτοβουλιών σε τοπικό επίπεδο με ευαισθησία στο περιβάλλον αλλά και κατεύθυνση στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Τέλος αναμένεται όλα τα παραπάνω να έχουν ως συνέπεια να δοθεί ώθηση στην τοπική οικονομία, αποδυναμώνοντας την ανακοπή των τάσεων πληθυσμιακής αποδυναμωσης των συγκεκριμένων Δήμων και γενικότερα στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη της περιοχής προσφέροντας λύσεις στο δημογραφικό πρόβλημα με την ενίσχυση της τοπικής απασχόλησης.

